

de vloot bij doorgaan machteloos zou zijn geweest en groot gevaar had gelopen niet meer te kunnen terugkomen. Dit is de Hoge Regering ook uit het journaal gebleken en men heeft zich neergelegd bij deze fatale uitslag, die niet was te voorzien. Het is geruststellend dat er vorig jaar geen Engelse schepen bij de Papuase eilanden zijn waargenomen en nog meer dat zij niet hebben geprobeerd daar een fort te bouwen.)

Egter op Xullabessij in de negorij Gaij is den 30^e januarij volgens brief van dien resident de dato 4 februarij een groot Engelsch schip vernomen en den 23^e bevorens tusschen Oubij major en 't eyland Goemanio, dat de ministers veronderstellen een en deselfde bodem te zijn geweest. Hetzelve is door een swaare storm des nagts wederom uyt het gezigt geraak, zonder dat men hadde kunnen naspeuren werwaarts hetzelve was beland. Want de daarop uytgesondene commissianten Seidelman en Reichel met de barcq de Buijs en de pantjalling de Elisabeth zijn onmiddelijk gedepescheerd ter bekruyssinge tot op de hoogtens tusschen Oubij en de Xullas tot aan Mixoal, en Poelo Piesang, omme bij ontmoeting van vreemde Europeesen tegens deselve te protesteren. Dog hebben blijkens haar rapport, dat bij Ternaatse resolutie van den 22^e april a.c. geïnsereert is, geene Engelschen, Bougineesen, nog Papoërs vernomen.

Fol. 1492v-1493r.

(Bij de inspectie van het eiland Obi en van Gilalang zijn wel specerijbomen vernietigd. Het voorstel van het bestuur bij geheime resoluties van 29 december 1760 en 13 februari 1761 om specerijsmokkel door de Buginezen en Makassaren te vrijdelen, is in zoverre overgenomen dat naar Ambon, Banda en Makassar ieder nog een pantjalang zal worden gezonden. Voor de vaststelling van de jaarlijkse verzamelplaats van deze vaartuigen wordt verwezen naar een rondschrijfbriefje, een kopie rapport van maritieme deskundigen en het geheime besluit van 16 december 1763. Volgens het rapport bij de geheime resolutie van het bestuur van 2 maart 1763 zijn door de expeditie onder leiding van Jan Semet en Bogaard op Samola en Wasile 15.948 specerijbomen omgekapt. Dit is onder ede door alle daarbij aanwezigen bevestigd. Daarom zijn de verstrekking van textiel aan de dorpschoufden en hulp-troepen, het kleine geschenkje aan de Tidorese deelnemers, de rsd 181 aan de huurlingen en de vergoeding van rsd 2531 aan de leiding voor wat zij meer uitgaven dan ze ontvingen, tevens het naar eerder voorbeeld verleende kostgeld aan de bemanning, goedgekeurd. [fol. 1494] Bovendien is goedgekeurd wat aan de deelnemers van de uitroeiingstocht op Pulau Pisang is verstrekt. Deze verstrekkingen hadden plaats nadat de begunstigden, christenen, zowel als moslims, hun verrichtingen, zoals die in het rapport gevoegd bij de geheime resolutie van 13 maart 1763 zijn vermeld, onder ede hadden bevestigd. Op Pulau Pisang zijn in 1761 en 1762 in totaal 15.386 specerijbomen geveld. Nu zou inspectie wel gedurende 20 jaar achterwege kunnen blijven, maar omdat dit eiland voor alle nomaden zo gunstig ligt, is inspectie en uitroeiing om de 4 à 5 jaar toegestaan. De koning van Tidore heeft op zijn verzoek rsd 150,- voor de uitroeiing ontvangen. De majoor van Tidore kreeg voor zijn inspanningen tijdens de tocht 16 stuks guinees en een halve legger arak. Gewoonlijk kregen de kimelaha's van Tidore dit, maar nu verdienden ze het niet, omdat hun vaartuigen niet aan de patrouillering deelnamen. De koning van Ternate vroeg toestemming om zijn eigen Alfuren tegen de Papua's te laten optreden, mits hij met ammunitie zou worden bijgestaan. Hij was geërgerd over hun rooftochten. Hem is geantwoord dat vrede beter is dan oorlog en [fol. 1495] dat de koning van Tidore zal worden aangesproken over deze roverij. Als deze er niets tegen doet, zal hij voor de gevolgen moeten opdraaien. Op 21 mei zijn er met de sloep de Roos dienaaren naar de districten Nessa en Dotij gezonden om specerijbomen uit te roeien. Na afloop zal hetzelfde beginnen aan de noordkant van Halmaheira voor zover vallende onder Ternate. Zoals verleden jaar is toegestaan, zullen de dorpschoufden en andere onderdanen van Ternate voor hun diensten rsd 2000,- ontvangen. Hoewel er specerijbomen zijn, is er al 50 jaar bij Niagoa, op Halmaheira niet ver van Dodingo, geen uitroeiing geweest. Volgens het geheime besluit te Ternate van 23 juni 1763 zal hiertoe spoedig worden overgegaan. De pogingen van de koning van Tidore dit uit te stellen zijn, met de belofte de kosten te dragen en